

LIEVE BEGELEIDER

Brechtje Wedman

Amersfoort, juni 2016

Lieve begeleider,

De volgende bladzijdes zijn voor en aan jou geschreven; jij die andere mensen – jong of oud – begeleidt, in hun ontwikkeling als mens en als vakman/vakvrouw. Jij die hart en ziel geeft om lessen of bijeenkomsten te ontwerpen. Jij die vast ook wel eens niet meer zeker weet of je het allemaal wel kan en goed doet in je werk met al die verschillende mensen en groepen. Jij die elke werkdag je werk als begeleider doet, op jouw manier. Waarin je van alles meeneemt wat je op je reis hebt gevonden; zowel kennis, kunde als persoonlijkheid.

In de volgende bladzijdes deel ik mijn zoektocht van het afgelopen jaar en laat ik je een deel van het onderzoek zien dat ik maakte vanuit impuls. Met mijn verhaal nodig ik je uit om vragen te stellen over begeleiden, over maken, over 'jij als begeleider'.

Ontspan, adem in en uit, **SPRING!**

youtu.be/O3t4DP-RmNE

Liefs, Brechtje

Dit is mijn avatar, al sinds
ik me kan herinneren.
Ze heeft vleugels!
En houdt zich vast aan
stevige takken.
ik fladder graag, ik land,
ik kijk,
ik voel,

en ga weer verder.

**Mei 2015 presenteerde ik wat ik wilde onderzoeken
aan de andere praktijkonderzoekers van het lectoraat
Kunst en Professionalisering. Anouk Saleming schreef
deze tekst als reactie op dat idee.**

Een aardbeving

*De aarde wordt opgeschud.
Mensen worden opgeschud.
Er is gevaar.
Paniek even misschien.
Mensen rennen hun huizen uit.
Hun vaste patronen uit.
Ze laten uit hun handen vallen wat onnodig is.*

*Ze staan buiten.
Zoeken elkaar op.
Ontmoeten.
Ze zien hoe dat wat bekend is, heen en weer trilt.
Een nieuw daglicht.*

*De aardbeving mag niet te krachtig zijn.
Dan is er verlies, dood soms, verdriet.
De aardbeving moet zo zijn dat het een belevenis is.
Dat iedereen er nog uren over doorpraat.
Dagen.
Maanden.
Dat hij de geschiedenis in gaat met een naam.*

*Misschien zit er een scheur in een huis.
Maar dat is maar geld.
Misschien moeten mensen hun oude plek verlaten
om iets nieuws te kunnen vinden.*

Deze steen bleek een belangrijke persoonlijke bron voor mij als begeleider. Een metafoor voor begeleiden: het heeft een vaste kern en is veranderlijk. Bij het terugvinden van deze steen besepte ik hoe belangrijk het is te blijven kijken naar wat er zich voordoet

Michiel Res schreef als reactie deze brief

*Hi Brechtje,
Zoals de steen in hand gevonden als vondst en met je leven meegenomen. Om keer op keer te hervinden en ernaar te kijken. Elke fase is het weer anders en zie je 't nieuwe. Het is aangesloten op het leven en heeft daardoor zijn magie.*

Magie brengen zodat er beweging mag ontstaan in een voortdurende stroom van verwondering en verlangen om met elkaar 't volgende te mogen ontdekken.

Wat je zoekt is –wellicht– magie brengen in 't vak, 't verhaal. Dat vraagt lef en ook contact met 't leven met alle schoonheid en angsten. Vraag je af hoe jij dit doet zodat je het door mag geven. Daarin zit je geheim en je magie.

Wat me raakte is dat ze met hun woorden het signaal gaven dat ik mijn zoektocht gewoon kon beginnen, door zelf te doen wat ik wilde onderzoeken. Gaandeweg merkte ik dat juist door het structureel losweken van dat wat ik dacht dat moest (een plan, structuur, een vast einddoel) er nieuwe manieren van werken ontstonden in de praktijk.

Hoe volg je je impuls als begeleider in een vol systeem van veel moeten?

Dit zijn mijn dagboeken die ik schreef vanaf dat ik kon schrijven. In al dat schrijven komen heel wat bergen voor.

1–Bergen

Berg

Blijkbaar maak ik bergen.

Tijdens een studiedag met het hele team van de opleiding Docent Theater waar ik werk, beaamden twee collega's dat ik bergen maak. Vooral voordat ik aan iets nieuws begin zie ik vaak een beetje op tegen de klus: lukt het wel? Wat is het doel? Wat zijn de verwachtingen? Geen zin, afleiding, urgente dingen die (ik) tussendoor (laat) komen. Om dan – na enige frustratie rondom mijn berg – mezelf een schop onder m'n kont te geven en vol gas de klus tegemoet te gaan. Op kracht de berg op rennend kom ik erachter dat het best mee viel, de hoogte.

Als thema voor een tweede maaksessie koos ik daarom 'berg'.

Na een half uur bergen maken kwam ik tot de conclusie dat ik er heel goed in ben. Ik kan bijna van alles een berg maken, het gaat vanzelf. De bergen lijken soms heel groot, vervelend of gevaarlijk. Al makend, ontdekte ik dat ze in mijn hoofd ontstaan en zodra ik me bewust word van de berg, ze bijna als sneeuw voor de zon verdwijnt. Je zou het ook het relativeren van m'n eigen perfectionisme of faalangst kunnen noemen. De berg helpt me ook; om overzicht te krijgen, om me voor te bereiden op dat nieuwe onbekende dat ik ga doen.

Als je ook weleens bergen maakt in je werk als begeleider, hoe werkt dat dan voor jou? Zijn je bergen groot of klein? En in hoeverre helpen ze je, of zitten ze je in de weg?

Schilderen vanuit impuls – augustus 2015

2 – Impuls

Impuls

In mijn onderzoek speelt het begrip 'impuls' een grote rol. Ik heb het idee dat, wanneer je als begeleider je bewust bent van je impuls en deze volgt wanneer dat past, je in staat bent je les meer in het moment vorm te geven. Je maakt dan je les samen met deelnemers, kan vaak meer van jezelf aan je les toevoegen en begeleiding op maat bieden.

Vanuit impuls ben ik gaan schilderen – iets wat ik nooit doe – op dit grote vel. Ik maakte lijnen, gebruikte veel blauw én raakte gefrustreerd. Hoewel ik de bedoeling had vanuit impuls te werken was ik niet tevreden; het werk werd niet mooi en ik dacht er veel bij na. Toen ik door schilderde en probeerde bij het schilderen zelf te blijven kwam er een impuls om te rollen met een wc rol en te stempelen met een vaatdoek. Na de frustratie kwam de flow en kon ik mijn impulsen voelen en volgen.

Mijn conclusie die dag was dat een impuls volgen veel te maken heeft met het 'niet weten'. Wanneer ik het 'niet weet' neemt mijn hoofd het vaak over van mijn gevoel of intuïtie. Het is kwetsbaar om verder te gaan met het 'niet weten'.

Ik merk dat het volgen van mijn impulsen en intuïtie in begeleiden belangrijker zijn geworden nu ik dit onderzoek. Er ontstaan bijzondere lessen en gesprekken wanneer ik durf te vertrouwen op mijn onderbuik gevoel, naast het plan dat er ligt.

Ben jij je tijdens je begeleiden bewust van je impuls? Volg je die? En hoe verhoudt intuïtie zich tot ratio in jouw begeleiden?

Angst

3 – Routine of Impuls

Tijdens mijn onderzoek afgelopen jaar bleek ik me in twee velden te bewegen: die van de routine en die van de impuls. Laten we het veld van de routine het Aardappelveld noemen en het veld van de impuls het Engenveld.

Ik hou van aardappelen, zoals ik van routine hou: een aardappel is smaakvol en vol voedingsstoffen. Teveel ervan verdicht je maag met zetmeel. Het ZET vast.

Engelen vond ik spannend: zo kwetsbaar en niet te volgen zo vlug.

Dit jaar ondervond ik hoe 'er zijn, vanuit impuls maken' bevrijdend kan zijn.

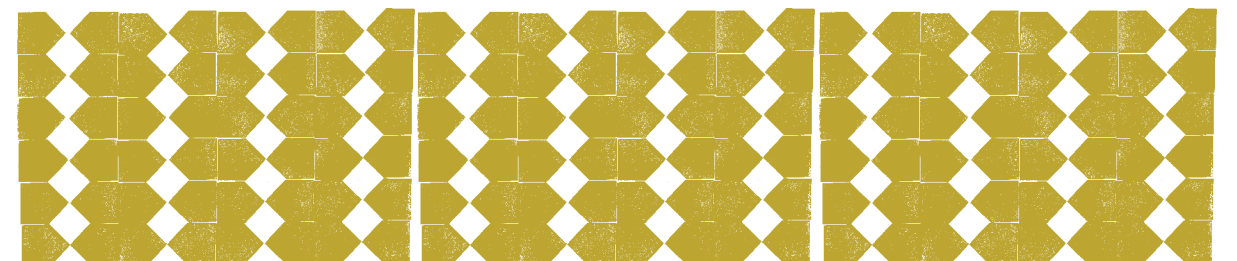
Het is zoeken hoe me te bewegen door beide velden. Het is moeilijk de verleiding te weerstaan om te vervallen in aardappel-denken en daar in vast te blijven zitten. En soms zet ik zelf een berg voor het Engenveld, waardoor ik er niet gaan kan.

**Hoe is de balans bij jou?
Hoe groot is jouw aardappelveld in je achtertuin?
Kun jij vliegen?**

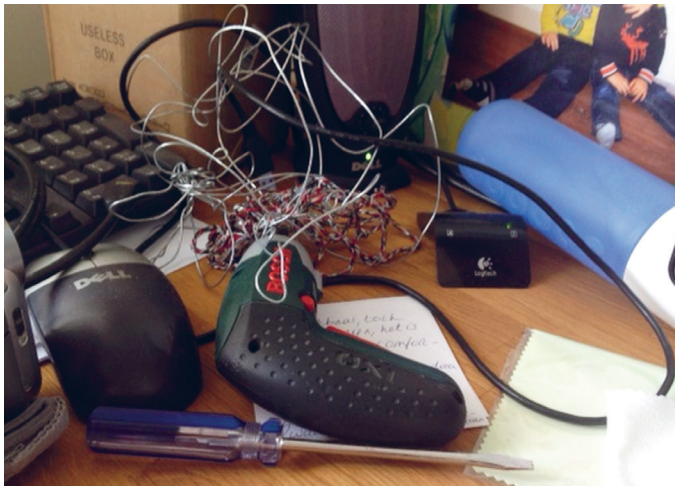

Ruggesteun

Twee kleiwerken die ik maakte met een woord als uitgangspunt.

Mijn bureau thuis met 'permeabele ruimte' – mei 2016
Tijdens het schrijven van een brief aan onderzoeksbegeleider Hanke Drop herkende ik ineens het voorwerp van ijzerdraad dat ik maakte n.a.v. het artikel *Het gesprek als Theater* (van Rosmalen, 2015. Zie www.musework.nl/nl/page/3218/permeabele-ruimte)

4 – Maak | Creëer | Schep

Mijn kijk op de dingen en begrippen veranderde dit jaar. Als je het woord 'maken' breder interpreteert, kun je klein beginnen en is iedereen maker. Als je het woord groot definieert kan het beklemmend werken, je zet kunstenaars op een voetstuk en zet zo een enorme berg voor je eigen makerschap.

Iedereen is maker.

Ik maakte, stond open en kon er zijn

Ik verviel in aardappeldenken en

zette mezelf vast

Een kleine kier naar de schatkamer

van het nu

Ik maakte, vanuit niets, iets nieuws

Ik gooide weg

De herhalende vraag: 'wat vertelt mijn lijf

nu, wat zegt mijn impuls?'

En altijd de keuze hebben om wel of niet

mee te surfen

De begeleider als maker; dat is niet één soort begeleider met een spoorboekje van hoe het moet. De begeleider als maker, is een begeleider die zich bewust is van zijn of haar makerschap. En dat dat bewustzijn betekenis heeft. Dat je weet hoe het maken bij jou vanuit het hart mag ontstaan, vanuit het lijf. En dat de rede daar altijd getuige van is en mag zijn. Dat er Aardappelvelden en Engenvelden zijn. Dat het er allemaal al is.

Ben jij een maker?

Wat is het kleinste 'iets' dat je ooit gecreëerd hebt?

Wat maak jij?